

Wypadki chodzą po ludziach

– ludzie po wypadkach już niekoniecznie...

Według danych WHO poślizgnięcia i upadki są podstawową przyczyną obrażeń głowy, urazów kręgosłupa, wypadków śmiertelnych w pracy i źródłem ponad 20% przypadków kalectwa. Poślizgnięcia i upadki kosztują polski biznes fortunę, głównie przez utratę produktywności, odszkodowania dla pracowników, ubezpieczenia i inne koszty.

Agnieszka Dembińska
DEMAG Consulting

Koszty opieki medycznej wynoszą miliony złotych rocznie. Szkody psychologiczne, przeżyty ból, udręka, a czasami nawet śmierć to straty moralne, których nie da się wycenić. Poślizgnięcia i upadki są tak powszechne, że często są uważane za nieuniknione i w kalkulowane jako koszt prowadzenia działalności. Czasami są traktowane jako nieprzewidywalne efekty niezręczności ludzkiej. Trzeba wreszcie zmienić sposób podejścia do tego zagadnienia. W rzeczywistości poślizgnięcia i upadek są sytuacjami jednymi z najłatwiejszych do wyjaśnienia i zapobiegania. Wynikają one z nieprawidłowości w otoczeniu, które rutynowo wykonywaną czynność mogą w jednej chwili zmienić w sytuację zagrożenia.

Do poślizgnięcia dochodzi najczęściej z powodu nagłej utraty tarcia między powierzchnią stykową (czyli obuwie) i nawierzchnią. W normalnych warunkach czysta i sucha nawierzchnia powinna zapewnić wystarczającą przyczepność, aby możliwe było poruszanie się bez poślizgnięcia lub poślizgu. Ale wystarczy dodać drobny element, jak np. plama po oleju, a nawet Fred Astaire nie będzie się czuł bezpieczny.

Jak temu zapobiec, skoro wiele dobrze zarządzanych, dbających o wizerunek firm przykłada wielką wagę do czystych, błyszczących podłóg? Połyskliwe nawierzchnie dają poczucie czystości i porządku, który ma świadczyć o dbałości i dumie ze swego miejsca pracy. Ale te same gładkie, błyszczące nawierzchnie stają się śliskie pod wpływem zanieczyszczeń, takich jak woda, chemikalia, deszcz, śnieg, smary, oleje, brud i pył. Kiedy te zanieczyszczenia spotykają się z naturalnie gładkimi, nieporowatymi powierzchniami, jak stal, beton (zwłaszcza malowany), płyta rombowa czy płytki, nieszczęście gotowe.

Co zrobić, jeśli z powodu prowadzonych procesów technologicznych zanieczyszczenia są nieuniknione?

Najlepiej przygotować się na najtrudniejsze możliwe warunki, aby nawierzchnia zapewniała w normalnych warunkach więcej zabezpieczenia, niż jest to konieczne. Wśród najczęściej spotykanych zanieczyszczeń można wymienić: chemikalia, kwasy, oleje, smary, benzynę, odpady spożywcze, mydła i środki do czyszczenia, proszki oraz zwykłą wodę. Dobór rozwiązania będzie zależał od wielu czynników, na przykład od tego, czy zanieczyszczenia te są roznoszone, czy zbierają się tylko w określonych miejscach. Ważne jest, czy problemy z zanieczyszczeniami zdarzają się rzadko, czy powtarzają się cyklicznie.

Należy odpowiedzieć sobie na te pytania, aby zapewnić pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy¹ zgodnie z Kodeksem pracy. Jedno jest pewne: powinniśmy się skupić na zabezpieczeniu nawierzchni podłogowej oraz obuwia roboczego.

Wśród zabezpieczeń tymczasowych dotyczących nawierzchni są np. taśmy samoprzylepne, piasek dodany do farby i wytrawianie chemiczne. Wszystkie te metody pozwalają na utworzenie podstawowej nawierzchni antypoślizgowej, która funkcjonuje prawidłowo, gdy jest nowa i w dobrym stanie. Ale zabezpieczenia uzyskane tymi metodami z czasem tracą skuteczność, a poza tym szpecą nawierzchnie, które zabezpieczają. Są przydatne w miejscach mało użytkowanych, gdzie czystość nie stanowi problemu i gdzie zanieczyszczenia są niewielkie. Metody te to niedrogi sposób rozwiązywania małych problemów na niewielkich obszarach, ale konieczność powtarzania ich aplikacji sprawia, że w dłuższym okresie są one dość kosztowne.

Solidną alternatywą, często stosowaną w ograniczonych obszarach, wokół maszyn i na stanowiskach pracy, mogą być maty. Jeżeli zanieczyszczenia można zlokalizować i ograniczyć ich zasięg, maty mogą być skuteczne, chociaż nie zawsze zapewniają odpowiednią estetykę nawierzchni. Dodatkową korzyścią z ich stosowania, poza antypoślizgowością, są ich właściwości redukcji zmęczenia przy długotrwałej pracy w pozycji stojącej. Ale maty mogą zmienić problem poślizgnięcia i upadku w problem potknięcia i upadku. Taśmy samoprzylepne bardzo łatwo się zrywają, a maty muszą stale przylegać do podłogi, aby były skuteczne.

Nie ulega wątpliwości, że obuwie pracowników ma olbrzymi wpływ na ryzyko zagrożenia poślizgiem. We współpracy ze specjalistami w zakresie bezpieczeństwa pracy producenci obuwia opracowali buty ochronne, które są przeznaczone do stosowania w miejscach zanieczyszczonych olejami i innymi płynami. Buty projektowane pod kątem stosowania w tego rodzaju środowiskach zdały egzamin i udowodniono, że stanowią skuteczny środek redukujący liczbę wypadków i wynikających z tego kontuzji. Takie buty mają specjalnie zaprojektowany bieżnik na podeszwie wykonanej z materiału, który zwiększa przyczepność do nawierzchni. Podlega on badaniom odporności na poślizg,

zgodnie z normą PN-EN ISO13287:2013-04². Właściwości ochronne obuwia powinny być podane przez producenta w ulotce dołączonej do obuwia, mogą być też zamieszczone na wszywce (wkładce). Odporność na poślizg oznaczona jest kodami SRA odporność na poślizg na podłożu ceramicznym, SRB odporność na poślizg na podłożu ze stali, SRC odporność na poślizg na obydwu ww. podłożach. Specjaliści do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy oraz producenci obuwia zdają sobie także sprawę, że różne warunki pracy wymagają stosowania różnego rodzaju obuwia. Podeszwa przeznaczona do pewnego rodzaju środowiska może się okazać zupełnie nieodpowiednia do innego środowiska, ponieważ warunki pracy są różne i w konstrukcji butów oraz ich materiałach należy uwzględnić te różnice.

Zamawianie jednego rodzaju butów ochronnych pod kątem stosowania w różnych warunkach wydaje się rozwiązaniem krótkowzrocznym. Koszty zakupu można w ten sposób obniżyć, ale długoterminowe koszty wynikające ze wzrostu liczby wypadków mogą wykazać, że oszczędności są pozorne.

Przez ostatnich dziesięć lat dokonano dużego postępu w zakresie zapobiegania wypadkom powodowanym przez poślizgnięcia i upadki. Pracodawcy na szczęście są bardziej świadomi korzyści stosowania obuwia antypoślizgowego, nawierzchni ochronnych oraz antypoślizgowych powłok na podłogach i innych powierzchniach przemysłowych. To przecież środowiska, w których często nawierzchnie są pokryte śliską mieszanką olejów, płynów i wody, a to obszary, gdzie poślizgnięcia i upadki zdarzają się bardzo często, co wymaga podjęcia specjalnych działań. ■

¹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 z późn. zm. art. 15).

² PN-EN ISO13287:2013-04 Środki ochrony indywidualnej – Obuwie – Metoda badania odporności na poślizg.